A színpad után is VAN ÉLET

Prof.Dr.h.c.KS. MARTON ÉVA
Kossuth-, Bartók- és Pásztory-díjas
Operaénekes, egyetemi tanár

Gondolatok Marton Éva pályájának új fejezetéhez

A XX. század második felének meghatározó szopráncsillaga több, mint 40 éves pályafutás után most már teljes idejét a pedagógiai hivatásnak szenteli. A Zeneakadémia ének- és opera-tanszékvezetőjeként új perspektívát nyitott a magyar énekesképzésben. Művészi igényessége, állandó tökéletességre való törekvése tanszékvezetői munkájának is vezérelve.

2005. szeptember 18. meghatározó dátum **Marton Éva** *pályatörténetében. A művésznő életében ez a nap, s maga a rangos kinevezés egy új, fontos szakasz nyitányát jelentette - ekkor vette át az ének tanszak vezetését.*

– A Zeneakadémia felkérése, mint mondta, több évig húzódott. Mi volt a fő motivációja, amiért végül igent mondott Batta András invitációjára?

– Színpadi pályám kétségkívül a végéhez közeledik, a nagyfordulatszámú motor fokozatos leállítása már jó ideje folyamatban van, ugyan aláirt szerződéseim még most is fellépésre köteleznek, de már közel sem olyan gyakran, hogy az a teljesítmény rovására menjen.

2003 szeptemberében adtam először mesterkurzust a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen. Az utolsó napon az épületből való távozásomkor a bejáratnál *Újfalussy* tanár úrral találkoztam. Érdeklődött, hogy ment a tanítás és válaszomra „remélem jól sikerült, mert én nagyon szeretek tanítani" mosolyogva megjegyezte, „csak vigyázzon, nehogy szenvedélyévé váljon". Szavai nem hagytak nyugodni. Sokat gondolkoztam, hogyan tudnék segíteni a jövő énekeseinek. Elhivatottságot éreztem arra, hogy egy új hazai énekes-generáció felnevelésének az élére álljak. Az életem, a pályám, az elvégzett munkám után szinte kötelességemnek éreztem, hogy ennek a vágyamnak eleget tegyek.

1968-ban szereztem operaénekesi és énektanári diplomát a LFZE-en. Kiváló tanáraim voltak. *Kroó György, Szőllősy András, Újfalussy József, Rösler Endre* és *Sipos Jenő* annyi útravalót adott pályámhoz, hogy felkészültségem terén később szégyenkezés nélkül vehettem fel a versenyt külföldi kollegáimmal. Felvértezetten indulhattam a sok-sok felejthetetlen, kemény csatába annak érdekében, hogy megálmodott karrieremet befussam.

Bánk bán film kosztümpróbája - 2001

Világszínvonalon akartam megfelelni hivatásomnak, az egyetemes és a magyar zenekultúra szolgálatában.

Pályám kezdeti, budapesti éveit követően már közel 38 éve tevékenykedem a nemzetközi opera világában. Ez alatt az idő alatt – úgy érzem – rendkívül sok tapasztalatot sikerült összegyűjtenem, számtalan művésszel, karmesterrel dolgoztam együtt a legkülönbözőbb rendezői stílusban. Mindig figyelemmel kísértem társaim munkáját és a különböző operaházak úgynevezett „belső" életét. Sokszor maguk az énekes kollégáim biztattak, hogy tanítsak, azok, akik egymástól és színházaktól függetlenül kérték segítségemet hangi problémájuk megoldásában, vagy éppen tanácsomat egy-egy szereppel kapcsolatban, ismétlem kész és befutott énekesek. Énekesi tevékenységem mellett számos országban adtam mesterkurzust, és elfoglaltságomtól függően egyre gyakrabban vettem részt nemzetközi és hazai énekversenyek zsűrijében, általában, mint elnök, emellett több éven keresztül a Miskolci Nemzetközi Operafesztivál művészeti igazgatója voltam. Az új kihívásra, az oktatásra tehát már jó ideje készültem. Dr. Batta András rektor úr megtisztelő felkérésére örömmel mondtam igent, a feladat nehézségével, a felelősség súlyával tisztában voltam és vagyok ma is.

2003 szeptemberében a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tiszteletbeli professzorává választott, 2005 szeptemberében az énektanszak vezetője lettem, 2007 szeptemberében pedig megkaptam a nyilvános egyetemi tanári kinevezést. Oktatói tevékenységemet 2009-ben a „Pro Cultura Hungariae" Pázmány Péter-díjjal jutalmazták, és még ebben az évben a Szegedi Tudomány Egyetemnek Díszdoktora lehettem a rendszeres közreműködésemért a szegedi „Simándy József" nemzetközi énekversenyen, mint zsűrielnök, valamint a szegedi „Nyári Nemzetközi Zenei Mesterkurzus" tanára.

– Számos újítás bevezetője az akadémiai képzésben. Beszéljünk a 2007-ben indult „Bolognai módszerről", illetve arról, hogy tanítványainak évente a korábbi előírásban szereplő 3 helyett immár 4 főszerepet kell megtanulniuk - eredeti nyelven.

Tosca szerepében - Buenos Airesben 1982-ben

– A LFZE énektanszaknak egy jól kidolgozott tanulmányi szisztémáját vettem át, tanártársaimmal csak kisebb-nagyobb igazításokat kellett végeznünk. Az úgynevezett „Bolognai rendszer"-t a minisztérium utasítására kellett átvennem, mint egy „ajándékot" kinevezésem alkalmából. Számos álmatlan éjszakát okozott nekem, míg sikerült elfogadhatóan kialakítani és a már meglévő értékeket átmenteni az új szisztémájú tantervbe. Miután az énektanszakon elsősorban előadóművészeket képzünk, a Master I- hez dal és oratórium-szak tartozik, a Master II-höz pedig az operaszak. A sikeres záróvizsga után, ha a hallgatók egy további felvételen megfelelnek, akkor úgynevezett „60 kredites" képzés után tanári diplomával is rendelkezhetnek.

A tantervben igyekeztem olyan szempontokat megadni, hogy egyetemünk elvégzése után hallgatóink megfelelő számú repertoir-ral rendelkezzenek. Az anyag mennyisége nem mindig talált megértésre, de az én credóm „non scolae, sed vitae discimus" (nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk) és biztos vagyok benne, hogy előbb-utóbb hasznát veszik a tanultaknak.

– Terveik között szerepelt az operett-musical énektanszak, továbbá az oratórium-szak mester fokozaton történő elindítása. Hol tartanak ma ezek realizálásával?

– Miután - információm szerint - ez az interjú egy jó nevű magazinban jelenik meg és nem egy zenei szaklapban, ezért szeretnék, talán sikerül, munkásságunkról könnyen emészthetően beszámolni.

(Az érdeklődők erre vonatkozóan pontos és részletes információt kaphatnak honlapunkon: www.lisztacademy.hu) Mindenesetre néhány adatot én is közölhetek. Így a kérdezett operett-musical szakot még nem sikerült beindítanunk, külföldi kapcsolatainkat operaszak tanárunk, Almási-Tóth András révén a Frankfurt am Main-i Zeneakadémiával építettük ki, további kapcsolat keresés pedig - nagyon is pozitívan - folyamatban van. Projektjeink évről-évre változnak, ezek függőek egyrészt az aktualitástól, és nem utolsó sorban a rendelkezésre álló hallgatók énekesi képességétől. Ezek figyelembevételével állítjuk össze a félévi és év végi ária- és opera vizsgák anyagát. Remélem, hogy az év végi operavizsgát - oly sokszori ígéret után - végre sikerül az Operaházban tartanunk. A program kialakítása csak szeptember végén esedékes. Az egyes tanárok diákjainak tanszaki dal és ária estéi rendszeresen folytatódnak Az egyetem tervei között szerepel különböző Haydn darabok bemutatása Vashegyi György tanár úr vezényletével. Az operák és oratóriumok bemutatásában a többi tanszékekkel közösen az ének tanszék is ki veszi a részét. Tervezünk Liszt Ferenc dalaiból egy estét, valamint a ma élő zeneszerzők közül ezúttal Fekete Gyula vokális műveiből szeretnénk egy bemutató tartani. Saját növendékeimmel az ősz folyamán Brecht-dalok bemutatását tervezzük.

– A tehetségközpontú felvételi rendszernek köszönhetően a jelenlegi ének- és opera-szakosok pedig valóban az énekművészi hivatásra készülnek fel.

– Már jó néhány hallgató hagyta el működésem alatt egyetemünket és ki így, ki úgy bontogatja szárnyait. Inkább több, mint kevesebb sikerrel különböző színházakban, koncerttermekben, mindenesetre reménykeltően. Ha nekem sikerült, miért ne sikerülhetne nekik is. Néhányat sorolnék fel, ha nem teljes a lista, az biztos nem tudatos: *Rácz Rita, Wágner Adrienn, Zavaros Eszter, Cseh Antal, Cser Krisztián, Geiger Lajos, Kelemen Dániel, Kiss Tivadar, Orendt Gyula, Pataki P. Dániel, Szegedi Csaba, Szerdahelyi Pál*, valamint *Ye Wen* és *Liú Wei*, akik már Pekingben dolgoznak, mint énektanárok. A jelenlegi hallgatókkal is öröm dolgozni, nagyon remélem, hogy beváltják hozzájuk fűzött reményemet.

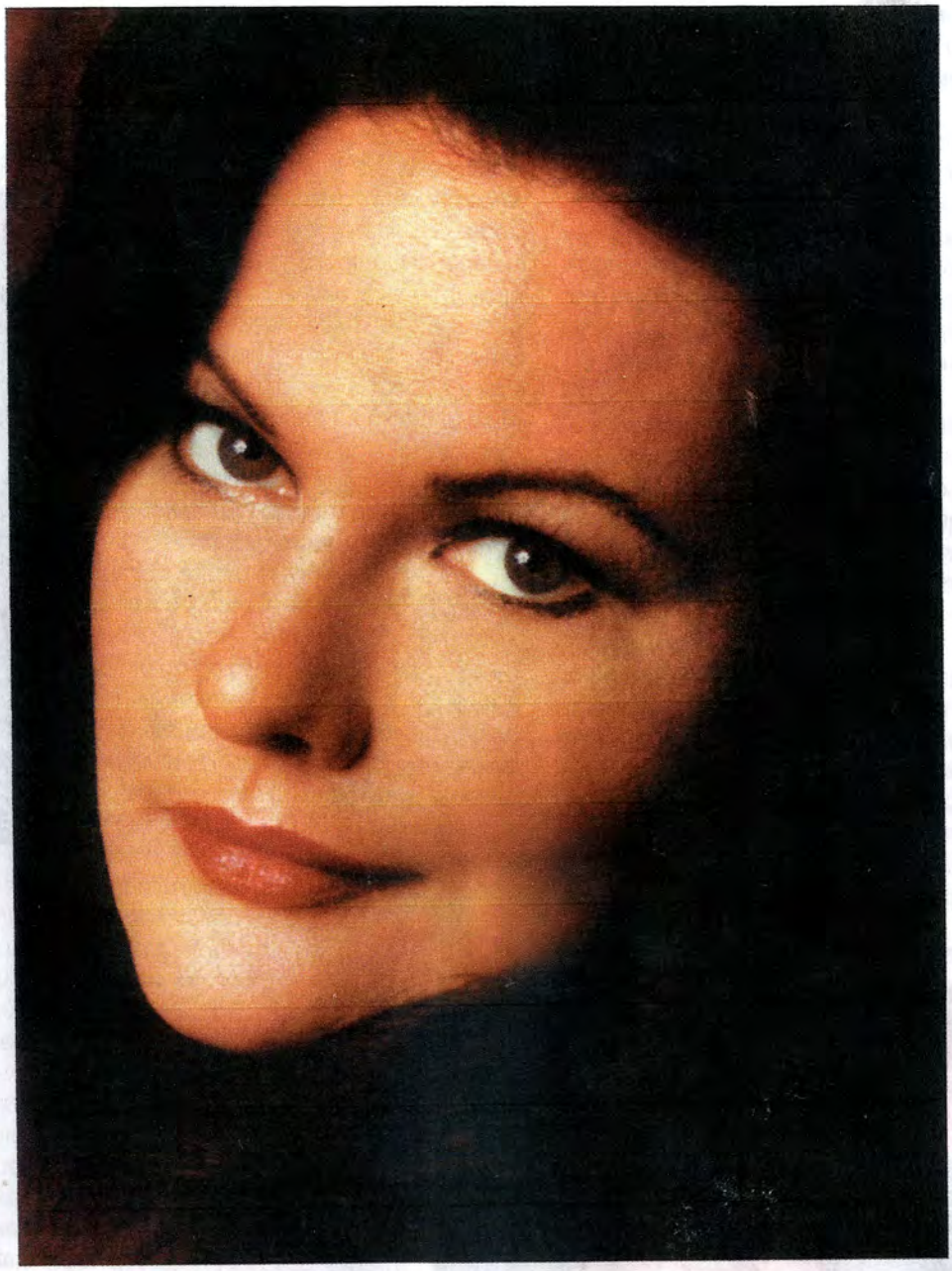

– Az elmúlt években számos elismert művész tartott mesterkurzust a Zeneakadémia falai közt.

– Akit lehetett - anyagi keretünktől függően – meghívtam. Így az utóbbi időben adott nálunk mesterkurzust *Sass Sylvia, Laki Krisztina, Polgár László, Peter Schreier* német operaénekes, *Johannes von Duisburg* német operaénekes, *Nick Clapton* angol operaénekes, *Anton Palloc* francia zongorakísérő, *Kirsi Tihonen* finn énekesnő, *Vashegyi György* és *Helmut Rilling* karmesterek.

– 2011 nyara milyen szakmai feladatokat tartogatott Marton Évának, s mit hoz az ősz a tiszteletbeli professzor és operaénekes számára?

– Nyáron a Szegedi Nemzetközi Zenei Mesterkurzuson tanítottam. Szabadidőmet családommal, unokáimmal töltöttem, pihentem. Augusztus 1 óta pedig a Bánk bán Gertrudisára készülök, most már a próbák is megkezdődtek. Szeptember 4-én, 8-án és 11-én énekelem a szerepet. Ha pedig a Japán viszonyok engedik, akkor novemberben Toscát énekelek Tokyoban. Ebben azért pillanatnyilag nem vagyok még biztos.

KONDOR CSABA NORBERT